

Боцман Ю.С.

студентка

Кулиняк І.Я.

к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ “ОПЕРАЦІЙНИЙ РИЗИК”

При здійсненні будь-якої діяльності присутній ризик. Управління ризиком є багатоетапним процесом, мета якого полягає у зменшенні впливу ризик-чинників на господарську діяльність підприємства при настанні несприятливих подій.

У сучасній економічній літературі існують різні трактування поняття «ризик». На сьогодні немає однозначного розуміння сутності ризику. Це пояснюється, зокрема, багатогранністю цього явища. Крім того, ризик – це складне явище, що має безліч розбіжних, а іноді протилежних основ. Це зумовлює можливість існування декількох визначень поняття ризику з різних підходів.

Як показує аналіз, у літературі поширене судження про ризик як про можливість небезпеки чи невдачі.

Нараховують більше 40 різних критеріїв ризиків і більше 220 видів ризиків. Принципи управлінської класифікації ризиків – науковість, строгість, зручність використання.

Нині найпоширеніша така класифікація ризиків за сферою виникнення [1]:

- операційний ризик (operational risk);
- ринковий ризик (market risk);
- бізнес-ризик (business risk);
- кредитний ризик (credit risk).

Операційна діяльність – це діяльність, що приносить дохід компанії і не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. Величина грошових потоків, що утворилася в результаті операційної діяльності, являє собою ключовий індикатор достатності грошових коштів для погашення зобов'язань, підтримання продуктивності компанії, виплати дивідендів та інвестування коштів без залучення зовнішніх джерел фінансування. Як правило, такі грошові потоки генеруються в результаті діяльності, що приносить стабільний дохід компанії. Також, це діяльність, яка здійснюється в рамках операційної системи з метою створення будь-якої корисності шляхом перетворення входів (ресурсів усіх видів) у виходи (готові продукти та послуги) [2].

Під операційним ризиком розуміють ризик, пов'язаний з недоліками в системах і процедурах керування і контролю в організації. До цього пункту можна включити ризики, пов'язані з помилками менеджменту компанії, її працівників; проблемами системи внутрішнього контролю, погано розробленими правилами робіт тощо, тобто ризики, пов'язані з внутрішньою організацією роботи компанії. Яскравим прикладом такого ризику була «проблема 2000» (Millennium Bug), що могла призвести до значних утрат [3].

Згідно діючої редакції Базельської угоди по капіталу (Базель-II), операційний ризик визначається як ризик виникнення збитків в результаті недоліків або помилок в ході здійснення внутрішніх процесів, допущених з боку персоналу, функціонування інформаційних систем і технологій, а також унаслідок зовнішніх подій [4].

Дане визначення, що приведене в документах Базельського комітету з банківського нагляду, узагальнює досліджувані тлумачення визначення операційних ризиків, достатньо повно розкриває його і носить універсальний характер. Воно однаково справедливо як для комерційних банків, так і для інших фінансових інститутів, дане визначення було прийняте більшістю учасників фінансового ринку.

Операційний ризик – це ймовірність виникнення збитків в результаті недоліків чи помилок у внутрішніх процесах корпоративних структур, в діях співробітників та інших осіб, в роботі інформаційних систем, або внаслідок зовнішнього впливу [5].

Операційний ризик – економічний термін який описує групу ризиків, що виникають в процесі поточної діяльності (операцій) банку, це ризик прямих або непрямих втрат, викликаних помилками або недосконалістю процесів, систем в організації, помилками або недостатньою кваліфікацією персоналу організації або несприятливих зовнішніх подій нефінансової природи (наприклад, шахрайство або стихійне лихо) [6].

Отже, під операційними (внутрішніми) ризиками розуміємо ризики, зв'язані з внутрішніми сторонами діяльності компанії: управління, виробництво, технологія, маркетинг, фінанси, кадри, бізнес-культура тощо. У літературі операційні ризики переважно розглядають стосовно банківського бізнесу.

1. Старостіна А. О. *Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб.* / А.О. Старостіна, В.А. Кравченко. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 200 с.

2. *Операційна діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=2339>.*

3. *Operational risk. Available online: http://www.erisk.com/LearningCenter/Jigsaw/ref_risk_op.asp*

4. *Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework. Basel Committee on Banking Supervision. Revised in Nov. 2005.*

5. Вишняков Я.Д. В. *Общая теория рисков: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Я.Д.Вишняков, Н.Н.Радаев. – 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 368 с.*

6. *Операційний ризик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Операційний_ризик.*

Віблій П.І.

к.е.н., старший викладач

Пацай Т.Р.

студент

Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кожна держава ставить перед собою на меті стабільний економічний розвиток. Одним з інструментів, який може це забезпечити є інвестиції. Інвестування виступає складним механізмом примноження економічного потенціалу кожної країни. Від ефективності проведення інвестиційної політики державою залежить технічний стан виробництва, швидкість вирішення екологічних та соціальних проблем, а також можливість структурно змінювати економіку. На мікроекономічному рівні інвестиції сприяють модернізації матеріально-технічної бази підприємства. Як наслідок, обсяги виробництва, якість продукції зростають, що в свою чергу підвищує конкурентоспроможність підприємств на ринку і загальні економічні вигоди. Лише сприятливий інвестиційний клімат здатний примножити залучення інвестицій. Тобто на сьогодні одним з основних стратегічних питань є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

В зв'язку з економічною та політичною нестабільністю, проведенням антитерористичної операції іноземні інвестори все більше відносяться з сумнівом до інвестицій в Україну. Починаючи з 2013 року спостерігаємо чітку негативну тенденцію щодо обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну – зменшення з 57,1 млрд. доларів США до 43,4 млрд. доларів США у 2015 році. Капітальні інвестиції за аналізований період зменшились з 247,9 млрд. грн. до 160,7 млрд. грн. Тобто відбувається погіршення інвестиційного клімату. Висновки про головних інвесторів України можна зробити згідно з даними табл. 1.